

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 8Co/91/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5119210914
Dátum vydania rozhodnutia: 17. 12. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Táňa Rapčanová
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2021:5119210914.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Táne Rapčanovej a členiek senátu Mgr. Kataríny Beniačovej a Mgr. Zuzany Hartelovej, v právnom spore žalobcov: 1/ X. T., nar. XX.XX.XXXX, bytom P., ul. J. č. XXX/XX, 2/ B. T., nar. XX.XX.XXXX, bytom P., ul. J. č. XXX/XX, 3/ B. T., nar. XX.XX.XXXX, bytom P., ul. J. č. XXX/XX, všetci zastúpení splnomocneným zástupcom JUDr. Jánom Kanabom ml., advokátom so sídlom P., ul. J. X. č. XXXX/XXX, proti žalovaným: 1/ RONEX WORLD s.r.o., so sídlom Drienov, ul. Osloboditeľov č. 309/3, IČO: 43 999 107, zastúpený splnomocneným zástupcom Peter Farkaš, Advokátska kancelária spol. s r.o., so sídlom Prešov, ul. Puškinova č. 16, IČO: 36 855 928, 2/ KOOPERATIVA poisťovňa, a.s. Vienna Insurance Group, so sídlom Bratislava, ul. Štefanovičova č. 4, IČO: 00 585 441, zastúpený splnomocneným zástupcom JUDr. Baltazárom Mucskom, advokátom so sídlom J., ul. E. č. XX, o náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, o odvolaní žalovaných 1/ a 2/ proti rozsudku Okresného súdu Žilina č. k. 17C/74/2019-133 zo dňa 07. decembra 2020, takto

rozhodol:

rozsudok okresného súdu vo výroku I., ktorým žalovaní 1/ a 2/ sú povinní zaplatiť žalobkyni 1/ sumu 20.000,- eur, a to do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku s tým, že plnením jedného žalovaného zaniká v rozsahu plnenia povinnosť druhého žalovaného a vo výroku IV., ktorým priznal žalobkyni 1/ proti žalovaným 1/ a 2/ nárok náhradu trov konania **p o t v r d z u j e**.
Žalobkyňa 1/ má voči žalovaným 1/ a 2/ nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

Vo výroku II. rozsudok okresného súdu **m e n í** tak, že žalovaní 1/ a 2/ sú povinní žalobkyni 2/ sumu 7.500,- eur, a to do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku s tým, že plnením jedného žalovaného zaniká v rozsahu plnenia povinnosť druhého žalovaného.
Žalobu žalobkyne 2/ v časti o zaplataenie sumy 12.500,- eur zamietla.
Žalobkyňa 2/ má voči žalovaným 1/ a 2/ nárok na náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

Vo výroku III. rozsudok okresného súdu **m e n í** tak, žalovaní 1/ a 2/ sú povinní zaplatiť žalobcovi 3/ sumu 7.500,- eur, a to do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku s tým, že plnením jedného žalovaného zaniká v rozsahu plnenia povinnosť druhého žalovaného.
Žalobu žalobcu 3/ v časti o zaplataenie sumy 12.500,- eur zamietla.
Žalobca 3/ má voči žalovaným 1/ a 2/ nárok na náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Žilina rozsudkom č. k. 17C/74/2019-133 zo dňa 07.12.2020 rozhodol, že žalovaní 1/ a 2/ sú povinní zaplatiť žalobkyni 1/ sumu 20.000,- eur, a to do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku s tým, že plnením jedného žalovaného zaniká v rozsahu plnenia povinnosť druhého žalovaného (výrok

I.). Žalovaní 1/ a 2/ sú povinní zaplatiť žalobkyni 2/ sumu 20.000,- eur, a to do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku s tým, že plnením jedného žalovaného zaniká v rozsahu plnenia povinnosť druhého žalovaného (výrok II.). Žalovaní 1/ a 2/ sú povinní zaplatiť žalobcovi 3/ sumu 20.000,- eur, a to do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku s tým, že plnením jedného žalovaného zaniká v rozsahu plnenia povinnosť druhého žalovaného (výrok III.). Súd priznal žalobcom 1/ až 3/ proti žalovaným 1/ a 2/ nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu trov konania (výrok IV.).

Rozhodnutie odôvodnil tým, že žalobcovia sa žalobou doručenou súdu dňa 01.10.2019 domáhali proti žalovaným 1/ a 2/ nároku na náhradu nemajetkovej ujmy - na peňažné plnenie v zmysle § 11 a nasl. zák. č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej len „Občianskeho zákonníka“), a to vo výške 20.000,- eur pre každého z nich za zásah do ich osobnostných práv, súkromného a rodinného života. K tomuto došlo v dôsledku dopravnej nehody dňa 16. 11.2018, na základe ktorej zomrel C. T., manžel žalobkyne 1/ a otec žalobcov 2/ a 3/ pre zavinené konanie uznané v trestnom konaní zamestnanca žalovaného 1/ počas výkonu práce, pričom služobné motorové vozidlo bolo v čase dopravnej nehody zákonne poistené u žalovaného 2/. Žalovaní 1/ a 2/ žiadali žalobu zamietnuť, vzniesli námietku nedostatku pasívnej vecnej legitímácie, a to žalovaný 1/ z dôvodu, že prevádzkovateľom motorového vozidla je iný právny subjekt (Róbert Ivan - RONEX, miesto podnikania Žiškova 41, Drienov, IČO: 44 905 553), s ktorým bolo zároveň dojednané povinné zmluvné poistenie motorového vozidla. Podľa žalovaného 2/ náhrada nemajetkovej ujmy nespadá pod rozsah poistenia upravený v § 4 zák. č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla (ďalej len „zák. č. 381/2001 Z. z.“). Okrem toho obaja žalovaní považovali náhradu nemajetkovej ujmy za neprimerane vysokú.

Súd vykonal dokazovanie výsluchom strán sporu a oboznámením sa s listinnými dôkazmi. V prejednávanej veci nebola sporná skutočnosť, že vodič motorového vozidla I. G. bol zamestnanec žalovaného 1/ a v rámci plnenia jeho pracovných povinností počas jazdy došlo k dopravnej nehode. Zavineným konaním spôsobil dopravnú nehodu, porušil dopravné predpisy a týmto jeho zavineným zásahom zomrel manžel žalobkyne 1/ a otec žalobcov 2/ a 3/ a došlo k zásahu do osobnostných práv rodiny nebohého v najzávažnejšej intenzite, s nenapraviteľným následkom. Žalobcovia 1/ až 3/ sa voči žalovanému 1/ oprávnenne domáhali ochrany osobnosti v zmysle § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka. Pôvodcom zásahu do osobnostných práv žalobcov 1/ až 3/ je žalovaný 1/ ako zamestnávateľ vodiča (ten, kto bol použitý právnickou osobou na realizáciu činnosti tejto právnickej osoby), a preto sa považuje takýto zásah za zásah spôsobený priamo právnickou osobou. Preto argumentácia žalovaného 1/ o nedostatku jeho pasívnej vecnej legitímácie nie je dôvodná a súd konštatoval, že žalovaný 1/ (ako zamestnávateľ vodiča) je pasívne vecne legitimovaným subjektom v tomto konaní. Právny vzťah medzi žalobcami a žalovaným 2/ je založený osobitným zák. č. 381/2001 Z. z., v ktorom žalobcovia ako poškodení uplatňujú voči žalovanému 2/ ako poisťovateľovi nárok na náhradu nemajetkovej ujmy. Z hľadiska posúdenia toho, či nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch je nárokom, ktorý je krytý povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, a tak z hľadiska posúdenia námietky žalovaného 2/ ohľadom jeho pasívnej vecnej legitímácie súd pri svojom rozhodnutí vychádzal zo Zbierky stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR č. 8/2018 - rozhodnutia z 31.07.2017 sp. zn. 6MCdo/1/2016 pod č. 61 s právnou vetou: „Škodou pre účely zák. č. 381/2001 Z. z. je aj nemajetková ujma spočívajúca v zásahu do osobnostných práv pôsobenej prevádzkou motorového vozidla. V spore o náhradu takejto ujmy je poisťovňa pasívne legitimovaná.“ Nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch je nárokom krytým povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, keď v zmysle § 4 ods. 2 písm. a/ zák. č. 381/2001 Z. z. je za škodu na zdraví potrebné považovať aj nemajetkovú ujmu. Vo vzťahu k ustáleniu vecnej pasívnej legitímácie žalovaného 2/ súd poukázal i na uznesenie NS SR sp. zn. 3Cdo/234/2017 zo dňa 17.04.2018, že veľký senát NS SR v rozhodnutí R 61/2018 definitívne vyriešil otázku ustálenia vecnej legitímácie žalovaného 2/ v konaní o náhradu nemajetkovej ujmy v súvislosti so vznikom poisťovej udalosti. Súd preto konštatoval, že žalovaný 2/ (poisťovňa) je pasívne vecne legitimovaným subjektom v tomto konaní.

Podľa súdu rozhodovacia prax NS SR ustálila, že súčasťou práva na ochranu súkromia chráneného ust. § 11 Občianskeho zákonníka je aj rodinný život, spočívajúci v udržiavaní a rozvíjaní vzájomných citových, morálnych a sociálnych väzieb medzi najbližšími osobami a konanie, ktoré spôsobilo násilné pretrhnutie týchto väzieb stratou člena rodiny. Je konaním nesúcim znaky neoprávneného zásahu do chránených osobnostných práv pozostalých členov rodiny. V prípade zásahu do práva na ochranu osobnosti má fyzická osoba v zmysle § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka právo domáhať sa, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jej osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby mu bolo dané primerané zadostučinenie. V danom prípade zásahu do práva na súkromie žalobcov 1/ až 3/ možno podľa súdu s istotou konštatovať, že neoprávnený zásah do čiastkového

práva žalobcov na ochranu je osobnosti je zásahom, ktorý je nereparovateľný, teda ktorého následky už nemožno akymkoľvek spôsobom odstrániť. Nie je totiž možné navrátiť život C. T. ako osoby, ktorej smrťou došlo k nezvratnému narušeniu rodinného života žalobcov a teda pretrhnutiu všetkých ich väzieb s manželom a otcom. Nepripadá do úvahy použitie v ust. § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka uvedených prostriedkov ochrany proti neoprávnenému zásahu do práva na ochranu osobnosti a to možnosti žalobcov domáhať sa, aby sa upustilo od neoprávneného zásahu do práva na ochranu ich osobností a aby sa odstránili následky tohto zásahu. V danom prípade tak žalobcovia disponovali zásadne jediným prostriedkom ochrany práva na ochranu osobnosti, a to právom na poskytnutie primeraného zadosťučinenia (satisfakcie). Tento prostriedok právnej ochrany títo aj v prejednávanej veci využili a uplatňovali si nárok na priznanie primeraného zadosťučinenia v peniazoch. Podľa súdu uplatnený nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peňažnej forme je čo do základu daný a zaoberal sa tak v ďalšom posúdení otázky primeranosti výšky peňažného zadosťučinenia. Bez najmenších pochybností konštatoval, že zavineným konaním tretej osoby došlo k zásahu do osobnostných práv rodiny nebohého v najzávažnejšej intenzite, s nenapraviteľným následkom a žalobcovia utrpeli nemajetkovú ujmu prejavujúcu sa v ich pocitoch šoku, smútku zo straty blízkej osoby, a tak isto aj spoločstva (vzťahu) s jednou z okruhu ich najbližších osôb, manžela a otca. Závažným spôsobom bolo zasiahnuté do práva žalobcov na ich súkromný a rodinný život. Nečakaným, tragickým úmrtím najbližšieho príbuzného (manžela a otca), došlo k závažnému zásahu do ich osobnostných práv, pričom následok zásahu je nereparovateľný. Strata najbližšieho vždy predstavuje mimoriadne šokujúce osamotenie bez pomoci najbližšieho člena rodiny, na ktorého sa viazala silná dôvera, istota pomoci v akejkoľvek životnej situácii a o to viac, že žalobcovia spoločne so zomrelým príbuzným tvorili fungujúcu rodinu, ktorá predstavovala pre nich všetky pevné rodinné zázemie. Trvalým narušením doterajších rodinných vzťahov, úmrtím manžela a otca, stratili možnosť realizovať emocionálne a citové väzby k osobe, ktorá v ich doterajšom živote bola oporou a navždy stratili možnosť ďalšieho vzťahu s ňou. V dôsledku straty najbližšieho člena rodiny táto už nebude spĺňať tie svoje funkcie (napr. ekonomickú, výchovnú), ktoré plnila v období pred zásahom. V dôsledku dopravnej nehody stratili výhľad do budúcnosti, výhľad na pomoc od manžela a otca, ktorý je v živote rodiny nepostrádateľný a s jeho stratou sa budú vysporiadať celý svoj život. Je všeobecne známou skutočnosťou, že každá tragédia v živote človeka negatívnym spôsobom ovplyvňuje jeho zdravotný stav, najmä psychické zdravie. Hĺbku a trvanie emočného prežívania takýchto udalostí podľa názoru súdu nie je možné ďalej ani po skutkovej stránke rozoberať do individuálnych rovín pre ich výsostne osobný charakter. Pri hodnotení okolností, za ktorých došlo k neoprávnenému zásahu, súd na strane žalovaného 1/ prihliadal ako na významnú skutočnosť, že v danom prípade išlo na strane jeho zamestnanca - vodiča o nedbanlivostné (neúmyselné) konanie. Vychádzajúc z vyššie uvedených všeobecných zásad určovania výšky relutárnej náhrady nemajetkovej ujmy, ako aj vyššie konštatovaných individuálnych okolností v prejednávanej veci prihliadnúc na rozhodovaciu prax súdov v otázke určovania tejto výšky, považoval za primerané priznať žalobcom 1/ až 3/ relutárnu náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 20.000,- eur každému z nich. Priznanú sumu považoval za absolútne primeranú, nakoľko sa podľa jeho názoru jedná o sumu, ktorá môže aspoň čiastočne zmierniť ich nenapraviteľnú citovú ujmu spočívajúcu v strate manžela a otca. V danom prípade k absolútnej deštrukcii rodinného života žalobcov zjavne došlo. Súd sa zaoberal aj porovnaním, ako odškodňovanie v obdobných prípadoch poskytovali iné súdy Slovenskej republiky, ktorou bola výška nemajetkovej ujmy od 20.000,- eur do 23.000,- eur (viď rozsudok Okresného súdu Bratislava IV zo dňa 16.06.2011 sp. zn. 2C/385/2008, rozsudok NS SR sp. zn. 3Cdo/228/2012 z 26.09.2013, sp. zn. 3Cdo/18/2016 z 22.06.2016).

Súd obranu žalovaných v tom smere, že žalobcovia 1/ až 3/ nepreukázali a nezdôvodnili výšku požadovanej náhrady nemajetkovej ujmy, nepovažoval za dôvodnú. Zavinená smrť fyzickej osoby v dôsledku zavineného protiprávneho konania vo všeobecnosti znamená pre pozostalých nereparovateľnú citovú ujmu a zásah do ich života a existenciu ujmy, ktorú udávali, nemal dôvod spochybňovať. Táto ujma vyplynula z vykonaného dokazovania a to predovšetkým z ich emočného vnímania straty najbližšieho a narušení existujúcich sociálnych a citových vzťahov v rámci súkromného a rodinného života žalobcov.

Súd nevykonal dôkaz výsluchu samotného vodiča. Dospel k presvedčeniu, že samotné trestné stíhanie vodiča žalovaného a ani prípadné ospravedlnenie žalovaných v priebehu občianskoprávneho konania nie je dostatočnou satisfakciou, ktorá by mohla reparať následky tohto zásahu v súkromnom živote žalobcov. Výsluch považoval za nadbytočný a z vykonaného dokazovania mal pre svoje rozhodnutie vo veci dostatok iných dôkazov.

Žalobcovia sa podanou žalobou domáhali, aby súd zaviazal žalovaných 1/ a 2/ na zaplatenie žalovanej sumy spoločne a nerozdielne, teda domáhali sa plnenia ako solidárnych dlžníkov. V danom prípade však

u žalovaných 1/ a 2/ nejde o solidaritu, keďže nároky žalobcov voči žalovanému 1/ a voči žalovanému 2/ nemožno stotožňovať. Nárok žalobcov totiž proti každému zo žalovaných vyplýva z iného právneho titulu. U žalovaného 1/ z jeho zodpovednosti podľa ust. § 420 ods. 2 Občianskeho zákonníka ako zodpovednosť zamestnávateľa vodiča - zamestnanca, ktorého právnická osoba na túto činnosť použila a žalovaného 2/ z jeho povinnosti poskytnúť plnenie podľa osobitného právneho predpisu (§ 15 ods. 1 zák. č. 381/2001 Z. z. v spojení s ust. § 427 a nasl. Občianskeho zákonníka). V danom prípade tak nejde o neoprávnený zásah, ktorý by spôsobili spoločne obaja žalovaní, bolo však zrejmé, že žalobcovia nemôžu byť uspokojení so svojim nárokom od oboch povinných subjektov, a preto bolo možné zaviazat' žalovaných na plnenie iba tak, že plnením jedného z nich zaniká v rozsahu tohto plnenia aj povinnosť druhého z nich poskytnúť žalobcom rovnaké plnenie.

O náhrade trov konania súd rozhodol podľa § 262 ods. 1 zák. č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „C. s. p.“) v spojení s § 255 ods. 1 C. s. p. S poukazom na plný úspech žalobcov 1/ až 3/ vo veci tak im priznal proti žalovaným 1/ a 2/ nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu 100 %. Podľa § 262 ods. 2 C. s. p. o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

2. Žalovaný 1/ prostredníctvom splnomocneného zástupcu napadol odvolaním zo dňa 17.02.2020 všetky výroky rozhodnutí. Naďalej zotrval na skutočnostiach týkajúcich sa pasívnej legitímácie, ktoré dosiaľ v konaní produkoval pred súdom prvej inštancie. Podľa neho procesné postavenie v tomto konaní patrí iba vodičovi, prevádzkovateľovi motorového vozidla alebo poisťovní, nie zamestnávateľovi vodiča motorového vozidla. Z obsahu ním pripojených listinných dôkazov jednoznačne plynie záver, že on nie je prevádzkovateľom dotknutého motorového vozidla. Tento status svedčí subjektu - Róbert Ivan - RONEX, miesto podnikania Žiškova č. 41, 082 04 Drienov, IČO: 34 905 553, s ktorým bolo zároveň dojednané povinné zmluvné poistenie motorového vozidla zn. Mercedes Benz Sprinter EČV: PO Z40EJ. Toto tvrdenie podporil argumentáciou z rozhodovacej praxe súdov poukazujúc na rozsudok Krajského súdu Trnava sp. zn. 21Cob/39/2017 z 29.05.2018. Vyššie uvedeným pochybením zaťažil súd prvej inštancie konanie vadou nesprávneho právneho posúdenia (§ 365 písm. e/ C. s. p.). Ďalej záver súdu, v zmysle ktorého nepovažoval za potrebné vykonať dôkaz výsluchom navrhovaného svedka - vodiča I. G., považoval za predčasný a nesprávny. V tejto súvislosti sa nestotožnil s jeho záverom, že tento navrhnutý dôkaz v kontexte jeho vypočutia k okolnostiam trestného stíhania a ospravedlnenia by neboli žiadnou satisfakciou. Naopak, mal za to, že tieto úkony by mohli reparaovať, pokiaľ nie úplne, tak aspoň čiastočne, zásahy jeho činu do súkromného života žalobcov a jeho výsluch v konaní k týmto okolnostiam mohol významne prispieť. Pochybenie súdu prvej inštancie je vadou nevykonania navrhnutých dôkazov, ktoré boli potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností (§ 365 ods. 1 písm. d/ C. s. p.). Žalovaný 1/ naďalej zotrval na skutočnostiach, ktoré sa týkajú nesprávnych skutkových záverov na základe vykonaných dôkazov v spojení s nepreskúmateľnosťou odôvodnenia pre nedostatok dôvodov. V tomto ohľade mal na mysli skutočnosť, že napriek vykonaniu dokazovania výsluchom strán sporu v procesnom postavení žalobcov priznal náhradu nemajetkovej ujmy žalobcom v rovnakej výške a „paušálne“, a to bez toho, aby zohľadnil ich konkrétne nereparovateľné citové ujmy a zásahy do životov v súlade s ich účastníckymi výpoveďami. Pri hodnotení dôkazov, po vypočutí strán sporu v procesnom postavení žalobcov však súd s poukazom na údajnú nemožnosť individualizovať tieto zásahy na svoju povinnosť a tieto konkrétne odôvodniť, rezignoval, a to aj na minimálnu mieru zdôvodnenia tak, ako to vyplýva z obsahu bodu 37. odôvodnenia rozsudku. V tejto časti rozhodnutia je absencia akýchkoľvek hodnotiacich úvah súdu vo vzťahu k jednotlivým stranám sporu, čo sa týka priznanej výšky náhrady, vadou trpiacou aj nepreskúmateľnosťou pre nedostatok dôvodov. Vyššie uvedeným pochybením zaťažil súd prvej inštancie konanie vadou, v dôsledku ktorej došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces. Odvolací návrh žalovaného 1/ preto znel tak, aby bolo vydané rozhodnutie o zmene v jeho prospech a žaloba vo vzťahu k nemu zamietnutá, prípadne uznesením vec zrušená a vrátená na nové konanie.

3. Proti rozsudku okresného súdu podal odvolanie zo dňa 21.01.2021 aj žalovaný 2/ prostredníctvom splnomocneného zástupcu zdôvodňujúc ho ustanoveniami § 365 ods. 1 písm. d/, e/, f/, h/ C. s. p. V bode II. odvolania mal za to, že konajúci súd nedostatočne zistil skutkový stav a prijal nezákonné rozhodnutie. Nedokázal sa vysporiadať s jeho námietkami a nevykonaním navrhnutých a pre konanie zásadných dôkazov. Rozsudok tak trpí zásadnými vadami a je právne neudržateľný. Mal za to, že rozsudok porušuje aj čl. 2 ods. 2 základných princípov C. s. p. týkajúci sa právnej istoty. V konaní naďalej popieral aj existenciu pasívnej vecnej legitímácie ako poisťovateľa. V bode III. odvolania uviedol, že súd sa nedokázal správne vysporiadať s uplatnenou výškou nemajetkovej ujmy, kedy priznal paušálne sumu všetkým rodinným príslušníkom, čím podľa jeho názoru potvrdil podozrenie pre neskúmanie podstatných

otázok pre konanie, a to citovej väzby pozostalých. Napriek situácii, že sa výška náhrady nemajetkovej ujmy pozostalých príbuzných obete dopravnej nehody ponecháva výlučne na voľnej úvahe všeobecných súdov, bolo potrebné skúmať kritériá, od ktorých sa následne samotná výška nemajetkovej ujmy má odvíjať (s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo). Žalobcovia si môžu uplatniť v zásade akúkoľvek výšku, avšak musia svoj nárok dôsledne odôvodniť a preukázať. Podľa žalovaného paušálna (totožná) suma u žalobcov indikuje, že inštitút satisfakcie nemajetkovej ujmy nebol z ich strany správne pochopený a jeho uplatnenie smeruje len k získaniu majetkového prospechu na úkor žalovaných. Súd na túto skutočnosť nijako nereflektoval a to napriek opakovaným námietkam. Podľa neho je všeobecne známym imperatívom, že každá osoba prežíva zásah do svojej osobnosti osobitne, individuálne, špecificky a výnimočne. Nie je preto možné paušalizovať prípadnú výšku náhrady totožne pre všetkých členov rodiny na základe existencie stupňa príbuzenstva. Prirodzene je možné priznať rovnakú sumu, avšak po kritickom skúmaní zásahu do práva na ochranu osobnosti, dôkladnom dokazovaní a individualizácii, kedy môže byť intenzita zásahu totožná. Tento postup v konaní absentuje, a tak je rozsudok nepreskúmateľný. Súd nedokázal vysvetliť, prečo priznal konkrétnu sumu pri každom žalobcovi. Ďalej žalovaný 2/ s poukazom na textáciu ustanovení § 13 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka zdôraznil, že v konaní o náhradu nemajetkovej ujmy bolo podstatné zhodnotiť okolnosti samotného prípadu, a to v dvoch základných rovinách - 1/ okolnosti nehody (najmä, nie však výlučne okolnosti na strane pôvodcu zásahu, t.j. vodiča), 2/ pomery osoby, ktorá do práv zasiahla, t.j. vodiča. Konajúci súd takto nepostupoval a napriek jeho námietkam nevykonal výsluch vodiča. V tejto súvislosti tiež žalovaný 2/ uviedol, že pri rozhodovaní o náhrade nemajetkovej ujmy v peniazoch bolo potrebné sa zamerať aj na samotný dopad škodovej udalosti do psychickej sféry na strane pôvodcu zásahu, jeho postoj k samotnej dopravnej nehode, úmysel, trestný postih, snahu o nápravu, oľutovanie, ospravedlnenie sa. Pôvodca zásahu nijako neparticipoval na konaní, a to aj v dôsledku postupu súdu, ktorý odmietol vykonať jeho výsluch, čím znemožnil žalovaným dosiahnuť moderovanie/zníženie uplatneného nároku. V kontexte uvedeného opätovne zdôraznil, že súdy jednoznačne považujú aj odsúdenie škodcu za formu satisfakcie, ktorá sa musí prejavovať na priznanej nemajetkovej ujmy, resp. jej nepriznaní ako doplnku poskytnutej satisfakcie (viď rozsudok Krajského súdu Nitra sp. zn. 25Co/441/2016 zo dňa 28.06.2017). Okrem toho uviedol, že pre priznanie samotnej nemajetkovej ujmy sú rozhodujúce pomery vodiča ako osoby, ktorá do práv žalobcov zasiahla a „pretrhla“ vzťah medzi žalobcami a zosnulým nezvratným zásahom a to nie z pohľadu výšky priznanej satisfakcie ale možnosti reálneho uspokojenia priznaných nárokov. Ďalej mal žalovaný 2/ za to, že konanie má i inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, a to odňatie súdu prvej inštancie konať pred súdom a nedostatočné a chybné odôvodnenie rozhodnutia. Súd sa podľa neho nesprávne vyporiadal so zásadnými skutočnosťami, a to vo vzťahu k posúdeniu v judikatúre vymedzených kritérií pre priznanie náhrady nemajetkovej ujmy. Nevykonal navrhnuté dôkazy a nedostatočne skúmal samotnú citovú väzbu. Odôvodnenie je podľa jeho názoru nepreskúmateľné, pričom táto vada konania spočívajúca v nedostatočnom odôvodnení rozsudku je vo svojej podstate porušením základného práva účastníka na spravodlivý proces. Žalovaný 2/ preto žiadal odvolací súd, aby rozhodnutie okresného súdu zmenil a žalobu voči nemu v celom rozsahu zamietol s tým, že má voči žalobcom nárok na náhradu trov prvoinštančného konania v rozsahu 100 %, ako i odvolacieho konania v rozsahu 100 % alebo alternatívne rozhodnutie súdu zrušil a vec vrátil mu na ďalšie konanie s tým, že má voči žalobcom nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

4. Žalovaný 1/ nereagoval na odvolanie žalovaného 2/ a naopak.

5. Žalobcovia 1/ až 3/ vo vyjadrení prostredníctvom splnomocneného zástupcu z 07.04.2021 k odvolaniu žalovaných 1/ a 2/ sa v celom rozsahu stotožnili s napadnutým rozsudkom prvej inštancie a navrhli, aby bol odvolacím súdom v celom rozsahu v zmysle ust. § 387 ods. 1 C. s. p. ako vecne správny potvrdený. Navrhli, aby im boli priznané trovy odvolacieho konania voči žalovaným 1/ a 2/ v rozsahu 100 %. Nesúhlasili s účelovou obranou žalovaného 1/, ktorý namietal svoju pasívnu legitimitáciu v predmetnom súdnom konaní. Naopak boli názoru, že tento je v danej veci bez pochyb pasívne vecne legitimovaný, s čím sa v napadnutom rozsudku správne vyporiadal i súd prvej inštancie. Tiež sa stotožnili s názorom súdu ohľadom nevypočítania navrhovaného svedka pre nadbytočnosť. Súd ďalej správne konštatoval, že samotné trestné stíhanie vodiča žalovaného 1/ a ani prípadné ospravedlnenie žalovaných v priebehu občianskoprávneho konania nie je dostatočnou satisfakciou, ktorá by mohla reparovať následky tohto zásahu v ich súkromnom živote. Nestotožnili sa s tvrdením žalovaného 1/, ktorý v odvolaní uviedol, že súd v napadnutom rozsudku nedostatočne odôvodnil svoje rozhodnutie ohľadne priznanej výšky nemajetkovej ujmy vo vzťahu k nim. Okrem vzatia do úvahy dvoch zákonných kritérií prihliadol i

na rozhodovacia prax súdov v otázke určovania tejto výšky. K odvolaniu žalovaného 2/ považovali žalobcovia za nepravdivé jeho vyjadrenie, že by súd neskúmal citové väzby ich - pozostalých s nebohým manželom a otcom, nakoľko uvedené mal za preukázané z ich výsluchu ako žalobcov v predmetnom súdnom konaní (viď zápisnica z pojednávania zo dňa 07.12.2020) a bolo im kladené množstvo otázok zameraných práve na citové väzby ich rodiny. K námietke ohľadom nevypočutia svedka sa žalobcovia odvolávali na vyjadrenie vo vzťahu k žalovanému 1/. Okrem toho uviedli, že pokiaľ by sa i bol vodič, ktorý zaviniť smrť ich otca, ospravedlnil, uvedené nemení nič na skutočnosti, že navždy prišli o manžela a otca, pričom táto strata je i dodnes pre nich bolestivá a nezvratná, čím jednoznačne došlo k závažnému zásahu do ich osobnostných práv a následok tohto zásahu je nereparovateľný.

6. Žalovaný 2/ prostredníctvom splnomocneného zástupcu vo vyjadrení zo dňa 18.05.2021 a to k vyjadreniu žalobcov 1/ až 3/ sa nestotožnil s ich argumentáciou. Uplatnenie náhrady nemajetkovej ujmy paušálnou sumou nereflektuje poslanie inštitútu náhrady nemajetkovej ujmy. Je možné ustáliť, že ide o osobnostný nárok a každá osoba prežíva stratu blízkej osoby rozdielne. Aj iná forma zadosťučinenia, t.j. odsúdenie páchatela, ospravedlnenie sa môže mať rôzny dopad u každého zo žalobcov. Všetky tieto skutočnosti mali byť konajúcim súdom zohľadnené. Pokiaľ žalobcovia uvádzali vo vyjadrení, že ospravedlnenie by pre nich nebolo satisfakciou, tak toto konštatovanie je v rozpore s náhradou nemajetkovej ujmy v peniazoch, kedy tá je až poslednou formou náhrady, ktorá nasleduje po iných formách zadosťučinenia. V konaní bol nevyhnutný výsluch vodiča ako osoby, ktorá priamo do práv zasiahla, pretože jeho osoba je rozhodujúca pre priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. Pri výške bolo potrebné zohľadniť okolnosti prípadu ako aj skúmať pomery na strane toho, kto neoprávnene do práv zasiahol vo všetkých rovinách. Zdôraznil, že nie sú rozhodujúce pomery poisťovateľa pretože ten nijako do práv žalobcov nezasiahol a zákon mu nedáva legislatívne možnosti zmiernenia následkov smrti zosnulej (správne zosnulého - poznámka odvolacieho súdu) ospravedlnením, prejednaním veci a pod. Za potrebné považoval si uvedomiť, že pre priznanie samotnej nemajetkovej ujmy sú rozhodujúce pomery vodiča ako osoby, ktorá do práv žalobcov zasiahla a „pretrhla“ vzťah medzi žalobcami a zosnulým nezvratným zásahom a to s poukazom na stabilnú judikatúru nie z pohľadu výšky priznanej satisfakcie ale z pohľadu možností reálneho uspokojenia priznaných nárokov.

7. Žalovaný 1/ na vyjadrenie žalobcov 1/ - 3/ ani vyjadrenie žalovaného 2/ písomne nereagoval.

8. Žalobcovia 1/ - 3/ sa k vyjadreniu žalovaného 2/ písomne nevyjadrili.

9. Krajský súd ako súd odvolací (§ 34 C. s. p.) po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 C. s. p.) oprávneným subjektom - účastníkmi, v ktorých neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 C. s. p.), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 1 C. s. p.), po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 C. s. p.) a že odvolatelia použili zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 písm. d/, e/, f/, h/ C. s. p.) preskúmal napadnuté rozhodnutie v napadnutom rozsahu a z dôvodov uvedených v odvolaní (§ 380, § 379 C. s. p.), bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 a contrario C. s. p.) a rozsudok okresného súdu v napadnutej časti a to vo výroku I. ako vecne správny potvrdil (§ 387 ods. 1 C. s. p.) a vo výrokoch II. a III. zmenil (§ 388 C. s. p.) z nasledovných dôvodov:

10. Predmetom konania je nárok žalobcov 1/ až 3/ na zaplatenie sumy 20.000,- eur titulom náhrady nemajetkovej ujmy voči žalovaným 1/ a 2/ za zásah do osobnostných práv, práva na súkromný a rodinný život, spôsobený usmrtením blízkej osoby pri dopravnej nehode, ktorému súd prvej inštancie v plnom rozsahu vyhovel.

11. Rozsudok okresného súdu napadli odvolaním obaja žalovaní.

12. Z dôvodu, že odvolací súd je rozsahom a dôvodmi odvolania viazaný (§ 379 a § 380 ods. 1 C. s. p.), zaoberal sa pri posudzovaní veci iba podstatnými námietkami uvedenými v odvolaniach žalovaných 1/ a 2/ a procesným postupom súdu prvej inštancie, ktorý predchádzal vydaniu napadnutého rozsudku z hľadiska, či nedošlo k vadám, ktoré sa týkajú procesných podmienok uvedených v § 161 ods. 1 C. s. p. (§ 380 ods. 2 C. s. p.).

13. Žalovaný 1/ v odvolaní namietal pasívnu vecnú legitimitáciu. Procesné postavenie v konaní patrí podľa neho vodičovi, prevádzkovateľovi motorového vozidla alebo poisťovní, nie zamestnávateľovi vodiča.

14. Vznik právneho vzťahu, obsahom ktorého je na jednej strane právo domáhať sa ochrany podľa § 11 Občianskeho zákonníka a na druhej strane povinnosť znášať sankcie uložené súdom, je podmienený tým, že ide o zásah neoprávnený a tiež objektívne spôsobilý privodiť ujmu na osobnosti. Účastníkom, ktorý je v rámci tohto právneho vzťahu nositeľom uvedeného oprávnenia (subjektom ochrany), je fyzická osoba, do osobnostných práv ktorej bolo zasiahnuté. Účastníkom, ktorý je nositeľom povinnosti upustiť od neoprávnených zásahov do práva na ochranu osobnosti alebo odstrániť následky zásahov, alebo poskytnúť primerané zadosťučinenie, je fyzická alebo právnická osoba, ktorá sa dopustila určitého konania neoprávnenne zasahujúceho do chránených osobnostných práv (je pôvodcom, resp. subjektom zásahu).

Predpokladom úspešného uplatnenia práva na ochranu osobnosti je nielen zistenie, že žalobca je fyzickou osobou, ktorej osobnostné práva boli porušené alebo ohrozené, ale rovnako tiež zistenie, že žalovaný sa dopustil tohto konania, ktoré žalobca v konaní skutkovo vymedzoval a považoval za zásah do jeho chránených osobnostných práv. Obe zisťovania sú súčasťou skúmania, kto je v tomto konaní vecne legitimovaný. Vecnou legitimáciou sa rozumie stav vyplývajúci z hmotného práva, v rámci ktorého je jeden z účastníkov nositeľom oprávnenia (je aktívne legitimovaný) a druhý účastník je nositeľom právnej povinnosti (je pasívne legitimovaný) (rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo 228/2012 z 26.09.2013).

15. Po prejednaní veci odvolací súd dospel k záveru, že súd vec správne posúdil pokiaľ ide o otázku pasívnej vecnej legitimácie žalovaného 1/ - zamestnávateľa vodiča, ktorý ako jeho zamestnanec v rámci plnenia pracovných úloh motorovým vozidlom žalovaného 1/ spôsobil dňa 16.11.2018 dopravnú nehodu s fatálnymi následkami pre manžela žalobkyne 1/ a otca žalobcov 2/ a 3/. Existenciu pasívnej vecnej legitimácie žalovaného 1/ súd prvej inštancie vyčerpávajúco odôvodnil v napadnutom rozhodnutí a s týmito právnymi závermi sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje. Odvolací súd zvyrazňuje, že rozhodovacia prax a judikatúra NS SR (viď napr. R 114/1999, R 38/1996, R 26/2009, R 53/2010, R 38/2012) je jednotná v názore, že pôvodcom zásahu môže byť nielen fyzická osoba, ale aj právnická osoba. Pokiaľ by bol správny názor, že za zásah do osobnosti zodpovedá vždy len tá fyzická osoba, konkrétnym konaním ktorej bolo zasiahnuté do osobnostných práv, bola by vylúčená možnosť, že za takýto zásah nesie zodpovednosť právnická osoba. Právnické osoby sú však bežne účastníkmi konania o ochranu osobnosti, čo je zrejmé a aj z viacerých rozhodnutí NS SR napr. sp. zn. 3Cdo/228/2012, 3Cdo/108/2011, 3MCdo/3/2008, 5Cdo/108/2009. V rozhodnutí Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo/228/2012 sa ďalej uvádza, že pre právnické osoby je charakteristické to, že svoju vôľu nevytvárajú samostatne, ale prostredníctvom tých fyzických osôb, ktoré sú na to určené. Len prostredníctvom fyzických osôb právnická osoba tiež prejavuje svoju vôľu navonok, koná, robí právne úkony. Ak bezprostredným pôvodcom zásahu do osobnosti bola fyzická osoba, ktorá bola právnickou osobou použitá na výkon jej činnosti, treba vyriešiť otázku, či konanie tejto fyzickej osoby je zásahom, za ktorý nesie zodpovednosť ona sama alebo táto právnická osoba. Právnym vzťahom zodpovednosti za nemajetkovú ujmu spôsobenú na osobnostných právach fyzickej osoby (§ 11 a nasl. Občianskeho zákonníka) sú obsahom a účelom najbližšie právne vzťahy zodpovednosti za majetkovú ujmu (škodu) spôsobenú v majetkovej sfére poškodeného (§ 420 a nasl. Občianskeho zákonníka). Analogicky § 853 v spojení s § 420 ods. 2 Občianskeho zákonníka, pokiaľ bol neoprávnený zásah do osobnostných práv fyzickej osoby spôsobený niekým, kto bol použitý právnickou osobou na realizáciu činnosti tejto právnickej osoby, považuje sa takýto zásah za zásah spôsobený priamo právnickou osobou. Aj Ústavný súd SR v uznesení sp. zn. I. ÚS 137/07 uviedol, že podľa všeobecných ustanovení občianskeho hmotného práva je otázka zodpovednosti za škodu vrátane zodpovednosti za nemajetkovú ujmu konštituovaná tak, že za škodu, resp. za ujmu zodpovedá ten, kto ju spôsobil, pričom v prípade škody, resp. ujmy spôsobenej právnickou osobou ide o činnosť tých fyzických osôb, ktoré právnická osoba na túto činnosť použila. Pre záver, že je žalovaný 1/ pôvodcom zásahu bolo teda rozhodujúce, že k úmrtiu manžela žalobkyne 1/ a otca žalobcov 1/ a 2/ došlo konaním vodiča, ktorý v čase, keď spôsobil dopravnú nehodu túto spôsobil ako zamestnanec pri výkone práce pre žalovaného 1/. Žalovaný 1/ tak zodpovedá za zásah do osobnostných práv na základe použitia ust. § 420 ods. 2 Občianskeho zákonníka ako zamestnávateľ vodiča, ktorý spôsobil predmetnú dopravnú nehodu. Za zásah do osobnostných práv by zodpovedal vodič sám iba za predpokladu, že by nekonal v rámci svojho poverenia. Toto v konaní nebolo tvrdené. Vzhľadom na uvedené nebola dôvodná ani námietka žalovaného 1/, že prevádzkovateľ motorového vozidla je Róbert Ivan - RONEX, miesto podnikania Drienov, ul. Žiškova č. 41, IČO: 34 905 553.

16. Pokiaľ žalovaný 2/ v odvolaní uviedol, že naďalej popiera aj existenciu jeho pasívnej vecnej legitímácie ako poisťovateľa, odvolací súd uvádza, že jeho námietka je všeobecná. Napriek tomu poukazuje na závery okresného súdu (viď bod 29. odôvodnenia rozhodnutia), ktorý vychádzal z ustálenej rozhodovacej praxe najvyšších súdnych autorít (čl. 2 ods. 2 C. s. p.), ktorá už uzavrela, že náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 2, 3 Občianskeho zákonníka spadá do sféry povinného zmluvného poistenia zodpovednosti prevádzkovateľa za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, od ktorej nemal ani odvolací súd žiaden racionálny dôvod sa odkloniť.

17. Ďalej obaja žalovaní 1/ a 2/ v odvolaní namietali vadu nevykonania navrhnutého dôkazu - nevypočutie svedka - vodiča, ktoré bolo podľa nich potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností (§ 365 ods. 1 písm. e/ C. s. p.).

18. Podľa odvolacieho súdu z obsahu spisu okresného súdu vyplýva, že uvedený dôkazný návrh predniesol len žalovaný 2/ (žalovaný 1/ žiadal pripojenie trestného spisu) keď v rámci vyjadrenia zo dňa 16.10.2019 ho navrhol s poukazom na to dať možnosť tomu, kto zasiahol do práva, aby prejavil útosť a ospravedlnil sa, čo v konečnom dôsledku môže mať dopad aj na samotnú výšku priznanej nemajetkovej ujmy. Zo zápisnice o pojednávaní zo dňa 07.12.2020 vyplýva, že výsluch vodiča navrhol najmä k jeho majetkovým pomerom, k tomu ako prežíval samotné následky nehody, ako sa s nimi vyrovnal, ako znášal uložený trest a pod. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia okresného súdu vyplýva, že ohľadom navrhnutého dôkazu dospel k presvedčeniu, že samotné trestné stíhanie vodiča žalovaného a ani prípadné ospravedlnenie žalovaných v priebehu občianskoprávneho konania nie je dostatočnou satisfakciou, ktorá by mohla reparovať následky tohto zásahu v súkromnom živote žalobcov. Výsluch považoval preto za nadbytočný a z vykonaného dokazovania mal pre svoje rozhodnutie vo veci dostatok iných dôkazov. Odvolací súd sa s týmto konštatovaním okresného súdu stotožnil a nevykonanie dôkazu nepovažoval za vadu konania aj s poukazom na to, že nie je povinnosťou súdu vykonať všetky navrhované dôkazy.

19. Napokon obaja žalovaní 1/ a 2/ namietali v odvolaní, že súd priznal paušálnu (totožnú) sumu všetkým rodinným príslušníkom. Je preto podľa nich rozsudok okresného súdu pre absenciu akýchkoľvek hodnotiacich úvah súdu k jednotlivým stranám sporu, čo sa týka priznanej výšky náhrady, vadou trpiacou aj nepreskúmateľnosťou pre nedostatok dôvodov.

20. Výšku peňažného zadosťučinenia súd určuje na základe voľnej úvahy, ktorá však nemôže byť svojvôľou. Zákon ustanovuje súdu povinnosť prihliadnuť pri tom na dve hľadiská, a to tak na závažnosť vzniknutej ujmy, ako aj na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, a to ako na strane žalobcov, tak aj na strane žalovaných. Závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy sa posudzuje najmä so zreteľom na jej intenzitu, rozsah a dĺžku jej trvania. Určenie výšky peňažnej satisfakcie má byť s ohľadom na okolnosti konkrétneho prípadu v súlade s požiadavkami spravodlivosti, pričom slovenský právny poriadok nepozná minimálnu ani maximálnu hranicu výšky finančného zadosťučinenia. Pri rozhodovaní o náhrade nemajetkovej ujmy podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka musí mať súd preukázané, že sú tu okolnosti preukazujúce, že v konkrétnom prípade nestačí zadosťučinenie podľa ust. § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka, a to najmä z hľadiska intenzity, trvania a rozsahu nepriaznivých následkov.

21. Súčasťou súkromného života je nepochybne aj rodinný život, zahŕňajúci vzťahy medzi blízkymi príbuznými, a preto rešpektovanie súkromného, teda i rodinného života musí zahŕňať právo na vytváranie a rozvíjanie vzťahov s ďalšími ľudskými bytosťami, aby bolo možné okrem iného tiež rozvíjať a napĺňať vlastnú osobnosť. Zavinená smrť blízkej osoby preto môže vzhľadom k vzájomným úzkym a pevným sociálnym, morálnym a citovým väzbám predstavovať natoľko závažnú nemateriálnu ujmu pre rozvíjanie a napĺňanie osobnosti pozostalého, že môže byť len kvalifikovaná ako ujma znižujúca jeho dôstojnosť, či vážnosť v spoločnosti. Strata blízkej osoby je pre väčšinou ľudí tou najväčšou stratou, s ktorou sa môžu vo svojom živote stretnúť.

22. Úmrtie blízkej osoby je za každých okolností traumatizujúcou skutočnosťou, ktorá má negatívny vplyv na pozostalých. Tento vplyv sa prejavuje u každej osoby rozdielne v závislosti od individuality jednotlivca, môže byť viditeľný navonok, ale aj skrytý vo vnútri. Každý človek smúti za svojimi blízkymi inak. Samotný smútok nad stratou zomrelej osoby je však sám o sebe v prvom rade následkom straty blízkeho človeka.

23. Aj podľa odvolacieho súdu v danom prípade nespochybniteľne došlo k zásahu do osobnostných práv nebohého ako aj jeho rodiny v tej najhoršej možnej intenzite, keď zásah nie je možné odčiniť len ospravedlnením či prinavrátením do pôvodného stavu. Oboznámením sa s obsahom spisu a napadnutým rozsudkom sa s odvolaním žalovaných 1/ a 2/ pokiaľ ide o výšku náhrady nemajetkovej ujmy čiastočne stotožňuje. Aj keď okresný súd správne vykonal dokazovanie hlavne výsluchom žalobcov 1/ - 3/ ako účastníkov konania nerozlíšil pri právnom posúdení ich príbuzenské vzťahy vo vzťahu k nebohému, ktoré na výšku mali vplyv. Okrem toho rozsudky na ktoré poukázal vo svojom rozhodnutí nebolo možné považovať za celkom obdobné prípady ako je preskúmaná vec (vo veci Okresného súdu Bratislava IV. sp. zn. 12C/358/2018 v spojení s rozsudkom Krajského súdu Bratislava sp. zn. 6Co/111/2011 z 26.09.2013 a Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo/228/2012 z 26.09.2013 bola priznaná žalobcovi suma 23.000,- eur pri strate manželky a jediného plnoletého syna, teda dvoch najbližších osôb, vo veci Okresného súdu Humenné sp. zn. 15C/27/2011 bolo v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 11Co/60/2014 z 14.04.2015 a Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo/18/2016 z 22.06.2016 rozhodnuté tak, že rozsudkom Okresného súdu Humenné č. k. 15C/27/2011 z 17.05.2019 bola priznaná suma 23.000,- pri strate manžela /po jeho smrti si manželka v produktívnom pred dôchodkovom veku nenašla zamestnanie a bola odkázaná na pomoc jednej z dcér/ a otca žalobkyň /jedna z dcér mala dieťa, pri výchove ktorej nebohý pomáhal a neskôr vlastnú rodinu v podobe partnera a maloletých detí, druhá mala vlastnú domácnosť v zahraničí/ pričom žalovaný usmrtil nebohého v stave vylučujúcom spôsobilosť vykonávať činnosť vodiča, ktorý si sám privodil vplyvom návykovej látky). Na druhej strane uvedené nerozlíšenie náhrady u jednotlivých žalobcov neznamena, že by bolo preto potrebné považovať rozhodnutie okresného súdu za nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov. Rozhodnutie zodpovedá požiadavkám kladeným na odôvodnenie rozhodnutia - vid' body 35 a 41 (§ 220 ods. 2 C. s. p.). Námitka žalovaných 1/ a 2/ je preto v tomto smere nedôvodná. Napokon nebolo významné pre posudzovanie nemajetkovej ujmy poukazovanie žalovaného 2/ v odvolaní na prejavenie ľútosti a uloženia trestu odňatia slobody páchatelovi trestného činu usmrtienia.

24. Vychádzajúc preto zo skutočností zistených dokazovaním okresného súdu a vzhľadom na stanovené kritéria bola podľa odvolacieho súdu vo vzťahu k žalobkyňi 1/ - manželky nebohého priznaná rozhodnutím náhrada nemajetkovej ujmy v správnej výške. Bolo bez pochyb, že smrť manžela žalobkyne 1/ bola nečakaná, šokujúca, tragická. Manžel žalobkyne 1/ bol v čase úmrtia vo veku 48 rokov, v produktívnom, aktívnom veku, živiteľ rodiny. V manželstve so žalobkyňou 1/ žili 26 rokov, v usporiadanom harmonickom manželstvom a rodinnom vzťahu a žili aj spoločenským životom. Úmrtím manžela žalobkyne 1/ došlo k zániku manželstva a strate viesť manželský a rodinný život v ďalšej podstatnej časti jej života. Pokiaľ ide o žalobcov 2/ a 3/ dospel odvolací súd k inému záveru ohľadom výšky náhrady nemajetkovej ujmy. Prihliadol na to, že žalobcovia 2/ a 3/ boli v čase dopravnej nehody plnoleté deti vo veku 26 a 25 rokov, aj keď nemali založené vlastné rodiny, žili v spoločnej domácnosti, ale viedli samostatný život. Žalobkyňa 2/ sa zdržovala pracovne v Rakúsku. Žalobca 3/ sa mienil odsťahovať a teda bývať a pracovať v J.. U nebohého a žalobcov 2/ a 3/ išlo o vzťah rodiča a dospelých detí, ktoré neboli na rodičovi finančne závislí. Existovalo však medzi nimi silné puto vytvorené v rámci ich súkromného a rodinného života. Strata rodiča predstavuje ujmu v každom veku, avšak absencia rodiča vo veku plnoletosti má iný rozmer ako v maloletosti keď dieťa je citovo závislé na svojom rodičovi. Neznamena to teda, že by dospelé deti prestali mať vzťah k svojim rodičom úplne, ale len toľko, že intenzita tohto vzťahu klesá v porovnaní so vzťahom, ktorý si k sebe vytvárajú manželia alebo ktorý majú naopak rodičia k svojim deťom. Odvolací súd prihliadol aj na obdobné prípady priznávania náhrady nemajetkovej ujmy pri strate manžela a otca ako tomu bolo v tejto veci (rozsudok Okresného súdu Dunajská Streda č. k. 16C/627/2015-83 zo dňa 22.04.2016 v spojení s opravným uznesením č. k. 16C/627/2015-112 zo dňa 10.06.2016 v spojení s rozsudkom Krajského súdu Trnava sp. zn. 25Co/214/2016 z 12.04.2017, keď plnoletým deťom bola priznaná suma v rozsahu 9.000,-eur, 5.000,- a 4.000,- eur ako i rozsudok Okresného súdu Trnava č. k. 8C/21/2014-182 zo dňa 24.11.2015 v spojení s doplniacim rozsudkom č. k. 8C/27/2014-196 zo dňa 11.01.2016 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trnave sp. zn. 23Co/337/2016 z 28.11.2016 v spojení s uznesením Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Cdo/206/2017 z 27.02.2018 priznaním plnoletým deťom sumu po 7.500,- eur, rozsudok Okresného súdu Žilina č. k. 42C/37/2017-86 zo dňa 27.03.2018 v spojení s rozsudkom Krajského súdu Žilina sp. zn. 6Co/184/2019 zo dňa 27.05.2020 v spojení s uznesením NS SR sp. zn. 7Cdo/162/2021 zo dňa 27.10.2021 priznaním sumy 7.500,- eur plnoletému a maloletému dieťaťu pričom títo s poškodeným dlhodobo nebývali v spoločnej domácnosti, stretávali sa s ním v obmedzenom rozsahu). Vzhľadom na všetky okolnosti prípadu, posúdiac závažnosť vzniknutej ujmy a okolnosti za akých k zásahu došlo a vychádzajúc aj z rámca rozhodovacej činnosti všeobecných súdov a Európskeho súdu pre ľudské práva

(v niektorých prípadoch porušenia osobnostných práv dospel k záveru, že dostatočným zadostučinením je samotné konštatovanie porušenia práv, pričom v iných prípadoch, okrem záveru o porušení týchto práv, súčasne priznal sťažovateľom i náhradu za utrpenú nemajetkovú ujmu), odvolací súd považoval za primeranú náhradu nemajetkovej ujmy (pri nezmenenom skutkovom stave veci „len“ na základe odlišnej voľnej úvahy) pre žalobcov 2/ a 3/ (pre každého) vo výške 7.500,- eur. Na záver dodáva, že hodnota straty rodinného života, ako i hodnota ľudského života ako daru aj pre život najbližších príbuzných, nie je vyčísliteľná v peniazoch a peniazmi za takúto ujmu nemožno poškodeným osobám poskytnúť skutočnú satisfakciu, ale možno ňou ujmu aspoň zmierniť. Z týchto dôvodov odvolací súd rozsudok okresného súdu preto vo výroku I. vo vzťahu k žalobkyňi 1/ ako aj súvisiacom výroku IV. o trovách konania založeného na zásade úspech žalobkyne 1/ v spore (§ 262 ods. 1, § 255 ods. 1 C. s. p.) ako vecne správny potvrdil a vo výrokoch II. a III. vo vzťahu k žalobcom 2/ a 3/ zmenil tak ako je uvedené vo výrokovej časti rozhodnutia a v časti o zaplatenie sumy 12.500,- eur preto ich žalobu zamietol.

25. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1, § 262 ods. 1, § 255 ods. 1 C. s. p. Úspešnou stranou odvolacieho konania bola žalobkyňa 1/ a to v celom rozsahu a preto jej súd priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %. O výške náhrady trov konania následne rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozhodnutia (§ 262 ods. 2 C. s. p.). Nakoľko odvolací súd zmenil rozhodnutie súdu prvej inštancie vo veci samej vo vzťahu k žalobcom 2/ a 3/ podľa § 396 ods. 1, 2 C. s. p. nanovo rozhodol o trovách (odvolacieho i prvoinštančného) konania. O nároku na náhradu trov rozhodol odvolací súd pri aplikácii ust. § 255 C. s. p., podľa ktorého súd prizná náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. Pri rozhodovaní o trovách konania odvolací súd zobral zreteľ na skutočnosť, že úspech žalobcov v konaní je závislý iba od úvahy súdu. Civilný sporový poriadok nemá ustanovenie obdobné ustanoveniu § 142 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku účinného do 30.06.2016 <, ktorá sa uplatňovalo ako lex specialis vo vzťahu k § 142 ods. 2 O. s. p. <.Na rozdiel od predchádzajúcej právnej úpravy nová právna úprava už neobsahuje tri špeciálne skutkové podstaty (§ 142 ods. 1, 2 a 3 <. O. s. p.), ale len dve (§ 255 ods. 1, 2 C. s. p. <.). Na prvom mieste je zásada úspechu a v prípadoch, keď mala strana sporu vo veci úspech len čiastočný, platí pravidlo obsiahnuté v § 255 ods. 2 C. s. p. <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2015/160/>>(pomer úspechu). Zásadu úspechu vo veci teda treba uplatniť aj na konania, v ktorých výška plnenia závisí od úvahy súdu. V týchto prípadoch nepôjde o procesne neúspešného žalobcu, ak mu bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku. Žalobcu totiž nemožno zaťažiť procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku na základe úvahy súdu. Keďže žalobcovia 2/ a 3/ mali v danej veci plný úspech čo do základu uplatneného nároku a súčasne výška plnenia, vyplývajúca z ich procesného úspechu, závisela výlučne od úvahy súdu, je možné považovať ich za plne procesne úspešných podľa § 255 ods. 1 C. s. p. <. Odvolací súd im preto priznal voči žalovaným nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

26. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 (za) : 0 (proti).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C. s. p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C. s. p.).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 1, 2 C. s. p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1 a 2 C. s. p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C. s. p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1, 2 C. s. p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania ustanovených v § 127 ods. 1 C. s. p. (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C. s. p.). Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 C. s. p.).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 C. s. p.).